

במלת. רק שהיה ברוח הקודש כמו שכתוב
 בזוהר הקדוש⁴². והוא עצמו מקום המחשבה
 שלמעלה מהטבע השם הזה ועבר ועתיד
 הכל אחד. והוא עצמו פירוש ישיר כי היה
 להם מדריגה גבוהה שעלו למקור התורה
 שהרי המשיכו רמזי השירה לעולם. והוא
 שנאמר (שמות טו א) ישיר כו' השירה כו'
 לאמר. וזה כל ענין השירה להיות נדבק
 בשורשו כמו שנאמר (שם ב) זה אלי כו'.
 הפירוש שכל אחד הכיר כי כחו וחיותו הוא
 מהשם יתברך. כי בגלות נסתר זה ואחר גמר
 הגאולה נתגלה להם כי השם יתברך הוא
 מחיה כל הנבראים. וזה שכתוב (שמות יד לא)
 ויאמינו בה' אף כי גם מקודם כתיב (שמות ד
 לא) ויאמן העם. אבל יש אמן רבתי ומקטני
 אמנה⁴³ כמו שכתוב במדרש בראשית⁴⁴
 ואהיה אצלו אמן כו' (משלי ח ל) פדגוג כו'
 ע"ש והכל בחינת אמונה שגם מה שנסתר
 בהטבע על ידי אמונה נמשך כל הטבע
 לשורשו גם כן שהבריאה על ידי התורה
 ועתה היה אמונה שלימה שנתברר כו'
 הבריאה. שרק מהשם יתברך. ונתמשכו
 אחרי שורש החיים. והיה זה הכנה לקבלת
 התורה שהרי [הדברים] השירה הם דברים
 הכתובים בתורה שהמשיכו על ידי האמונה
 כנ"ל. ובמדרש⁴⁵ נכון כסאך (תהלים צג ב) אף
 על פי שמעולם לא נתיישבה כסא
 אלא מאז ישיר כו'. והוא כנ"ל שאחרי
 קריעת ים סוף נגלה כבוד מלכותו יתברך
 להיות מבורר בכל דבר קטן וגדול שהוא
 מחיותו יתברך. והנתיישבה כסאך שיהיה
 פנימיות החיות יושב וקבוע בתוך כל נברא
 שהוא כסא לנקודת הקדושה השרויה שמה

ברש"י⁴⁶ שר מבעי ליה מהו ישיר עלה
 בלבן ישיר כו'. כי הוא דבר
 לשעה ולא נופל לו לשון זהוה ע"ש. ויש
 לומר כי השירה למעלה מהזמן כי אין הכל
 להיות על פי טבע שאמרו כל ישראל מלה

אל בני ישראל וישבו כו'⁴⁷. ולמה
 צוה השם יתברך שיתזו למצרים.
 זה כי על ידי שיציאת מצרים היה שלא
 פי זכות ישראל רק על ידי שהבטיחו
 יתברך לאבות להוציאנו ממצרים⁴⁸.
 השם יתברך שישבו ויהיה להם
 לה שניה מצד זכותם. וזה שכתוב
 ועת ים סוף⁴⁹ שחיי נתונים בדין. שהיה
 אין עתה להיות נושעים גם על פי הדין.
 זכו בדין גם כן על ידי שהאמינו ושבו
 ממצרים⁵⁰. וכתיב (תהלים מ ו) נפלאותיך
 תשבחותיך אלינו. כי ודאי בלי הקדמת
 יציאת מצרים לא היו יכולין לזכות מעצמם.
 השם יתברך כן שאחר שראו הנסים
 מצרים יוכלו לחזק באמונתם ולזכות
 עצמם גם כן אף על פי דין כנ"ל. והוא

שנאמר (שמות יד ב) ויראו מאוד. ואין מובן
 מאחר שהבטיח השם יתברך שישבו כדי
 לאבד חיל פרעה ופרשיו מה היה להם
 לירא. בפרט משום רמזו ע"ה דכתיב⁵¹ מה
 תצעק למה צעק. אך כי ידעו זה שצריכין
 להיות גוברים על פי זכות עצמותם ולכך
 יראו אף שראו במצרים כל הנסים ובוודאי
 האמינו בהשם יתברך שיוכל להושיעם
 כהרף עין. רק כנ"ל שהיה בדעתם שלא
 יהיה להם נס רק שיהיה הכל בכחם
 והרגישו שאין להם כח כל כך. ואפשר שגם
 זה הפירוש מה שנאמר⁵² הלא זה הדבר כו'
 חדל ממנו כו'. ששמונת היה שאם היה מיר
 במצרים הגאולה על ידי זכותם היה טוב
 יותר כי הבטיח הקב"ה לאבות להוציאם
 והיה הבטחה זו מסויי. אך הקב"ה רצה
 שיזכו לגמרי מעצמם על ידי הכנת גאולת
 מצרים כנ"ל. וזה ההפרש שבין יציאת
 מצרים לקריעת ים סוף. כי יציאת מצרים
 רק שיוצאין מהמצרים אבל נשאר המיצר.
 וקריעת ים סוף הוא שנדחה כל המיצר
 מפניהם והוא מטעם שיציאת מצרים היה
 רק בחסד השם יתברך ולא יוכל להיות
 נדחה המיצר רק על ידי עבודת האדם שזכו
 בקריעת ים סוף לצד מצדם וממילא נעשה
 הנס תוך גוף המיצר. ויש לומר בזה הפירוש
 אלו קרע לנו היה ולא העבירנו בתוכו
 בחרבה כו'⁵³. כי הקב"ה עשה זה הנס על
 ידי ישראל וזה שכתוב העבירנו שעל ידי
 שעברו בים נעשה יבשה. ולכך כתיב⁵⁴ כי

לא נקרע עד שירדו לים עד חוטמם. וזה
 שכתוב (תהלים קד ב) ודעתה תודה לקדשו כו'
 ממשלותיו. שבבחסד נקרע הים. והוא
 שמשבחין שלא קרע השם יתברך הים רק
 על ידי ירידת ישראל. ויש לומר בזה
 המדרש⁵⁵ שלא רצה ליקרע ע"ש כי היה
 הקריעה על ידי משום רמזו ע"ה שהוא כלל
 ישראל⁵⁶ ע"ש ותבין:

כרז אהלה
כנתקו ע' עק

1. שבת שירה

יש ארבע שכחות בעלות שמות מיוחדים: שבת שובה, שבת נחמו, שבת תזון ושבת שירה. רבילים לכנות את השבת שלנו בשם שבת שירה. "כל אשר יקרא ל האדם... הוא שמו"¹. לשם יש ערך מיוחד. קיימים שמות אנשים, שמות ספרים, שמות קודש, אף מכנים את הקדוש-ברוך-הוא כמינוי "השם יחברך"², כמו

בפסוק "יאה את השם הנכבד והנורא הזה"³. השם האמיתי של כל דבר הוא העצמות שלו. בתוך לוח השבחות וסדר מקראי הקודש, יש ארבע שבחות הן בגדר "קראי מועד אנשי שם"⁴. ומסתמא לא לחינם נקראו כך. שבת שירה הינה מיוחדת בסדר מקראי הקודש, בסדר ענינם של ישראל ואורייתא. היא נקראה כך על שם הפסוק "או ישיר משה"⁵, מתוך-כך נראה ששירה זאת היא עיקר ענינה ונשמחה של השבת הזאת.

2. חירות עולם

מה ענינה של שירה זאת ומה ענינה של פרשתנו? אחי "שמות-וארא" שהן זוג פרשיות של הכנה ליציאת מצרים, מגיעים ב"בא-בשלה" לתוצאה: מעשה ד' הנורא של יציאת מצרים וקריעת ים סוף, שהולך ומתגלה מאז ועד הנה לכל הדורות. "ויוצא את עמו ישראל מתוכם לחירות עולם"⁶. אנו מגיעים לקריעת ים סוף שהיא גמר המלאכה של יציאת מצרים, אנו יוצאים מעבדות לחירות.

3. הכנות למתן תורה

כאשר מגיעים לתוכן העשיר והעצום של "ויוצא את עמו ישראל מתוכם לחירות עולם"⁷, מתגלה מה אנחנו באמת, מתגלה האמת הגדולה של "עבדי הם ולא עבדים לעבדי"⁸, מתגלה בכל תוקפה ושכלולה החירות האמיתית של תורה. אחרי השכלול הגדול של קריעת ים סוף, מתחילה עבודת ד' להופיע, והיא מתגלה בהדרגה, כשם שכל דבר מתגלה בהדרגה. לכן החלק השני של פרשתנו הוא הכנה למתן תורה⁹: "שם שם לו חק ומשפט"¹⁰. זאת הכנה יסודית ומצוינות

ואלה המשפטים אשר מש"ם לפניכם"¹¹. בפרשתנו מופיע כלל הענין של ישראל ואורייתא, ומתוך-כך פנייה ודקדוקיה של תורה.

בין הניצוצות הראשונים של מתן תורה מופיעה השבת¹² בה נאחזים באופן היסודי בכל התורה כולה. לכן שיש לה חומרה מיוחדת: "ושמרו בני ישראל את השבת, לעשות את השבת לדלתם ברית עולם"¹³. ישראל הם העושים את

3. שבת שירה

יש שבחות מיוחדות אשר להן שמות: שבת שובה, נחמו ועוד. ויש שמות יותר קבועים לפרשה עצמה, כגון שבת שירה. באמצע הפרשה יש ענין מרכזי ופנימי: "או ישיר משה"¹⁴. המדרגה הרוחנית הגדולה של שירה מופיעה כאן כאתחלתא דאתחלתא של תורה, וכן בסיומה של תורה: "כתבו לכם את השירה הזאת"¹⁵. מראשית ועד אחרית נפגשים במציאות של שירה. יש מקום להיזכר ולהתבונן בגדלות הרוחנית של השירה.

ב"עולת ראיה"¹⁶, על פסוק "שירו לו זמרו לוי"¹⁷ מתברר ההבדל בין שירה לזמרה. שירה היא המצב הרוחני העליון, לעומת הזמרה שהיא יותר נמוכה במדרגה. השירה היא המצב המתשבי היותר גדול, מאירות היותר גדולה. ושירה זו של שבת שירה, שייכת להופעת הגדלות של ישראל ואורייתא.

אפיה של האולה הבאה לפנינו, שראשית יצירה הננו השים ומרגישים, הוא בתוכיותה של כנסת ישראל. מתפתחת היא האומה בכל כחותיה, מגדלת היא את רוחה, את טבעה ואת עצמיותה, אינה מכרת עינין את עומק הישות העליונה שהיא כל יסוד הקומתה, עינה לארץ ולשמים עומה היא תביט. היא אינה שבה עדיין אל אישה הראשון בפועל, היא מעיפה את עיניה בכותיה הנמצאים בשרשי נשמתה, אמנם בלא קריאת שם, בלא מגנט מכוררת, אבל הוא אור ד' וכבודו, אבל לא היא ולא העולם מכיר זה בבליטה, שם שמיים יש שגור בפיה, אומץ וגבורה רודפת היא, אבל באמת הכל קודש ואלהי הוא, רק המגנט החוכן, בהעלזת האומה למרום מצבה, או יחול אור אלהי נקרא בשם המפורש הנגלות, יגלה ויראה, שכל מה שהאיר וכל מה שיאיר, כל שחי וכל שיחיה בה, הכל אצל אלהי עולם אלהי ישראל הוא. וזה שמו אשר יקראו ד' צדקנו, ושם הפני היסוד ד' שמהי, מצב גאולה זה הוא יסוד החיות של הרוים, שכנסת ישראל לא יושב למקומה לעתיד כי אם קודשא ביה וכל חיליו יבאו אליה, ויקימו אותה, וקרא ביקר סג, אשרי עין

ויאתה כל אלה ולמשפט איון ותקוה תשמח נפשנו, והמשורר הזמין המבורך בין ההופעות המיוחדות המרכיבות בכנסת ישראל, עד שיוסיף אור תפארת ישראל, לדעת כי שם ד' נקרא עליה, הוא זמן חבלי משיח, שרק אמוץ אונים רוב יוסף היה אומר עליו בנגוד לב האומרים, ייתי ולא אחמיניה — ייתי האנשי דאיתב בטולא דכופתא דחמרניה.